

Ziekte van Aujeszky; Gevaar voor hond en kat?

Drs. Amanda van Grondelle, dierenarts, verbonden aan WHG Westerhuis Kliniek voor Gezelschapsdieren

Inleiding

We zijn de afgelopen jaren geconfronteerd geweest met het uitbreken van een scala aan besmettelijke dierziekten in de veehouderij. Denk maar eens aan de Varkenspest, de Vogelgriep en inmiddels weer wat langer geleden een uitbraak van Mond en Klauwzeer. Hierbij vielen in alle gelederen slachtoffers. Natuurlijk in eerste instantie bij de zieke dieren die besmet waren en de dieren die op hetzelfde bedrijf gehouden werden als de besmette dieren, maar ook bij de veehouders, de hobby veehouders en de menselijke slachtoffers van een infectie. Al deze uitbraken hadden verstrekkende gevolgen; op het gebied van gezondheid, welzijn van mens en dier en op het financiële vlak.

Heftige discussies laaiden op: wel of niet preventief ruimen, maar vooral ook wel of niet vaccineren? En: hoe kunnen we vooral in dichtbevolkte gebieden, met veel transport van vee in de toekomst de schade beperken of zelfs voorkomen?

Vaccinatie programma's

Veel besmettelijke ziekten bij vee (en overigens ook bij mensen en huisdieren) zijn in het verleden zeer goed onder controle gekregen door routinematig en zelfs verplicht te vaccineren. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de Ziekte van Aujeszky bij varkens. Er is echter heden ten dage een discussie gaande om te stoppen met dit verplichte vaccinatieprogramma. Sterker nog: er zijn al boeren geweest, die weigeren om hun varkens nog langer te vaccineren tegen deze ziekte. Omdat Nederland net als de omringende landen al 5 jaar Aujeszky vrij is.

Maar de Ziekte van Aujeszky is niet alleen besmettelijk voor varkens, het is ook besmettelijk voor runderen, schapen, honden en katten. Een besmetting met dit virus leidt bij deze dieren tot een zeer heftig ziektebeeld en uiteindelijk onherroepelijk tot de dood.

Toch gaan er geluiden op binnen de veehouderij, bij het ministerie van landbouw en in Brussel om te stoppen met vaccineren tegen deze ziekte. Waarschijnlijk is de belangrijkste drijfveer geld.

Stoppen met enten levert de sector een besparing op van ongeveer 16 miljoen euro. Maar misschien is het ook wel een sneaky actie van de regering om de Nederlandse varkensstapel op 'natuurlijke wijze' in te krimpen?

Symptomen

Varkens die niet gevaccineerd zijn kunnen van verschillende symptomen last hebben. Koorts, hoesten en andere longproblemen komen het meeste voor. Een soort griepachtig beeld dus. Hoe jonger de varkens, hoe heftiger het ziektebeeld. Hele jonge biggen kunnen stuipen krijgen en ook dood gaan aan de ziekte. Drachtige zeugen kunnen aborteren.

Andere dieren dan varkens, zoals runderen, schapen, honden en katten, sterven altijd aan een besmetting met het virus. De verschijnselen lijken een beetje op de verschijnselen van hondsdolheid (rabiës) en daarom wordt de ziekte ook wel pseudo-rabiës genoemd. Ze krijgen een afschuwelijke jeuk en gaan heftig kwijlen.

Vervolgens ontstaan er neurologische verschijnselen zoals coördinatiestoornissen, verminderd bewustzijn of slaapzucht tot coma toe of epileptiforme aanvallen. Ook koorts, benauwdheid en braken kan optreden. De dood is zoals gezegd onafwendbaar en vaak zeer plotseling. Soms krijgt het dier niet eens de kans om ziek te worden en sterft zeer acuut. De meest kenmerkende en duidelijkst herkenbare verschijnselen van deze ziekte bij honden en katten zijn in ieder geval de intense jeuk, de overmatige speekselvloed de neurologische afwijkingen.

Gevaar in de toekomst?

Bovenstaand klinisch beeld en verloop van deze ziekte is dermate ernstig en dramatisch, dat er ons inziens reden genoeg is voor bezorgdheid in het geval dat het vaccinatie programma stopt. Een hond of kat loopt het grootste risico op een eventuele besmetting met het virus via direct contact met varkens, of door het eten van rauw en besmet varkensvlees. Ook het eten van geïnfecteerde ratten kan een besmetting veroorzaken.

Bij een uitbraak van de ziekte in epidemische vorm (hetgeen kan gaan gebeuren als er niet meer gevaccineerd wordt!!) is een besmetting echter ook heel goed mogelijk via indirecte contacten, dus door besmette vervoermiddelen, door personen, dieren of voorwerpen die met besmette dieren in aanraking zijn gekomen. Het virus kan zich, op korte afstanden, zelfs via de lucht verspreiden. Een entstof voor onze huisdieren is tot op heden niet voorhanden. Vroeger werden honden en katten wel gevaccineerd met de entstof die voor varkens op de markt was, maar eigenlijk is niet bekend hoe de effectiviteit was van deze entstof bij het gebruik bij hond of kat. En naar de (mogelijke) bijwerkingen van het gebruik van de varkens entstof bij hond en kat is geen onderzoek gedaan.

Conclusies

Het stoppen met vaccineren levert een groot risico op. Ten eerste voor de varkenssector. Die zal bij een uitbraak van de ziekte weer het inmiddels bij iedereen bekende rampscenario gaan meemaken: er zullen weer duizenden of zelfs miljoenen besmette dieren moeten worden afgemaakt of preventief worden geruimd. Financieel zou zo'n tegenslag mijns inziens vrijwel onoverkomelijk zijn, in een branche waar het toch al geen vetpot is.

Natuurlijk voeren de voorstanders van het stoppen met vaccineren aan, dat de ziekte in Nederland al 5 jaar niet meer voorkomt. Maar dat dachten we van Mond en Klauwzeer ook een paar jaar geleden! In een dicht bevolkt gebied als Europa met de intensieve veehouderij van heden ten dage (veel dieren bij elkaar op een klein oppervlak, veel transport) is een epidemie zo uitgebroken!

Ten tweede lopen dus vele andere diersoorten (voor de mens is het virus overigens niet gevaarlijk) ernstig gevaar bij een uitbraak van de ziekte van Aujeszky. Zoals reeds eerder gezegd: we moeten beseffen dat deze ziekte voor runderen, schapen, honden en katten altijd dodelijk is! En er is momenteel noch een goede entstof voor deze diersoorten voorhanden, noch een behandeling.

Hopelijk is de minister van Landbouw verstandig en blijft het vaccinatieprogramma voor varkens verplicht. Wordt de fout gemaakt om het vaccinatieprogramma te stoppen, dan zal er hard gewerkt moeten worden aan de ontwikkeling van een goede entstof voor in ieder geval onze honden en katten!